

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - В А Р Н А
ЦЕНТЪР ЗА МАГИСТЪРСКО ОБУЧЕНИЕ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

Приета от ФС (протокол №/ дата): 2/06.03.2020

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол №/ дата): 6/24.02.2020

Декан:

(доц. д-р Хр. Благойчева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИ ИЗМАМИ“

ЗА СПЕЦ: „Финансов мениджмънт“; ОКС „магистър“; редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СС и СНУ, 6 ЗА ДНДО;

СЕМЕСТЪР: 10 за СС и СНУ, 12 за ДНДО

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 150 ч.; в т.ч. аудиторна 45 ч.

КРЕДИТИ: 5

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	15	1
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	105	-

Изготвили програмата:

1.
(доц. д-р Недялко Вълканов)
2.
(доц. д-р Любомир Георгиев)

Ръководител катедра:
„Финанси“ (проф. д-р Стефан Вачков)

I. АНОТАЦИЯ

Цел на дисциплината е осигуряване на основни знания в областта на противодействието на икономическите измами.

Разгледани са общите характеристики на икономическите измами, наред със спецификите на най-характерните злоупотреби в различни сфери от стопанската практика – вътрешни и външни корпоративни измами, измами в дейността на финансовите посредници, измами с финансови отчети, данъчни нарушения и други. В качеството му на последващо престъпление е разгледан и процесът по изпиране на пари. Обърнато е внимание и на намиращите все по-голяма актуалност нарушения, свързани с неправомерно поведение на служители и длъжностни лица.

Специално внимание се отделя на механизмите за превенция от страна на финансовите институции и корпорациите, като се дават се базисни познания за функционирането на вътрешните контролни системи, звената за вътрешен одит и нормативно съответствие. В отделна тема са разгледани и най-модерните подходи за противодействие на икономически измами чрез интегриране на различни решения от сферата на високите технологии.

Лекционният курс спомага за формирането на компетентност по отношение идентификацията на различни икономически измами и основните подходи за тяхното противодействие. Получените знания и умения имат практическо приложение в работата на ангажираните с осигуряването на нормативно съответствие и осъществяването на вътрешна контролна дейност, експертите в областта на външния и вътрешен одит, финансовите мениджъри, експертите по контрол на риска, както и специалистите от регулаторните и надзорни агенции на финансовия сектор.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. СЪЩНОСТ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИЗМАМИ		3	1	
1.1.	Обща характеристика на икономическите измами			
1.2.	Дефиниции за „измама“ и „злоупотреба“			
1.3.	Същност и елементи на измамата			
1.4.	Категорията „престъпления на белите якички“			
ТЕМА 2. ВИДОВЕ ИКОНОМИЧЕСКИ ИЗМАМИ		3	2	
2.1.	Основни видове икономически измами			
2.2.	Видове измами според Наказателния кодекс			
2.3.	Класификация „Дърво на измамите“			
2.4.	Други класификации			
ТЕМА 3. ВЪТРЕШНИ КОРПОРАТИВНИ ИЗМАМИ		3	2	
3.1.	Измами с парични средства			
3.2.	Измами със счетоводни записвания и фактуриране			
3.3.	Измами и злоупотреби с материални активи			
3.4.	Фиктивни стопански и финансови операции			
3.5.	Други вътрешни корпоративни измами			

ТЕМА 4. ВЪНШНИ КОРПОРАТИВНИ ИЗМАМИ		3	2	
4.1.	Измами на клиенти			
4.2.	Измами на доставчици и контрагенти			
4.3.	Фактуриране под и над себестойност			
4.4.	Кухи и фиктивни фирми			
4.5.	Други външни корпоративни измами			
ТЕМА 5. ДАНЪЧНИ ИЗМАМИ		3	1	
5.1.	Видове данъчни измами			
5.2.	ДДС измами			
5.3.	Легални и нелегални схеми за данъчна оптимизация			
5.4.	Данъчни убежища и офшорни финансови центрове			
ТЕМА 6. ИЗМАМИ С ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ		2	1	
6.1.	За риска от измами чрез финансови отчети			
6.2.	Варианти за манипулиране на финансови отчети			
6.3.	Индикатори за наличие на измами с финансови отчети			
6.4.	Предотвратяване на измамите чрез финансови отчети			
ТЕМА 7. ИЗМАМИ В ДЕЙНОСТТА НА ФИНАНСОВИТЕ ИНСТИТУЦИИ		2	1	
7.1.	Измами с кредити			
7.2.	Измами с платежни инструменти и трансферни операции			
7.3.	Застрахователни измами			
7.4.	Измами с ценни книжа			
7.5.	Неправомерно поведение на длъжностни лица			
ТЕМА 8. ИНВЕСТИЦИОННИ ИЗМАМИ		2	1	
8.1.	Злоупотреби при първично предлагане на ценни книжа /IPO/			
8.2.	Злоупотреби при операции с ценни книжа			
8.3.	Рискове при Indicial Coin Offering /ICO/			
8.4.	Понзи схеми			
ТЕМА 9. ИЗПИРАНЕТО НА ПАРИ КАТО ОСОБЕН ВИД ИКОНОМИЧЕСКО ПРЕСТЪПЛЕНИЕ		3	1	
9.1.	Същност на изпирането на пари			
9.2.	Етапи на процеса „изпиране на пари“			
9.3.	Схеми за изпиране на пари чрез финансовите институции			
9.4.	Схеми за изпиране на пари чрез бизнеса			
9.5.	Механизми за противодействие на изпирането на пари			
ТЕМА 10. ОЦЕНКА НА РИСКА ОТ ИЗМАМИ И МЕХАНИЗМИ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ		3	2	
10.1.	Рисково базиран подход за третиране на икономическите измами			
10.2.	Система за вътрешен контрол			
10.3.	Индикатори за установяване и методи за разкриване на измами			
10.4.	Механизми за докладване на нередности			
10.5.	Етични кодекси и програми			
ТЕМА 11. ВИСОКОТЕХНОЛОГИЧЕН ИНСТРУМЕНТАРИУМ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ИКОНОМИЧЕСКИ ИЗМАМИ		3	1	
11.1.	Прилагане на високотехнологичен инструментариум			
11.2.	Споделени регистри и бази от данни			
11.3.	Умни договори			
11.4.	Коопериране с RegTech сектора			
Общо:		30	15	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Семестриален тест	1	15
1.2.	Задание за текущ контрол (казус, реферат)	1	30
Общо за семестриален контрол:		2	45
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (комбиниран тест с отворени и затворени въпроси)	1	60
Общо за сесиен контрол:		3	60
Общо за всички форми на контрол:			105

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Лекционни материали, публикувани в платформата за електронно обучение на ИУ-Варна, курс „Превенция на икономически измами“.
2. Вълканов, Н. (2019). Compliance в помощ на финансовото регулиране. Варна: Наука и икономика.
3. Динев, Д. (2006). Икономическите измами. Част 1. София: АПИИ.
4. Динев, Д. (2012). Икономическите измами. Част 2. Риск, разкриване, разследване, предотвратяване. София: ИЕПИ.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Вълканов, Н. (2018). Тенденцията към гранулиране или новата визия за нефинансовите рискове // Известия на Съюза на учените - Варна. Серия „Икономически науки“, бр. 7, т. 2, с. 34 - 43.
2. Вълканов, Н. (2018). RegTech и SupTech - високотехнологичните иновации в сферата на финансовото регулиране // Известия на Съюза на учените - Варна. Серия „Икономически науки“, бр 7, т. 2, с. 44 – 54.
3. Ръководство на експерт проверителя на измами (2016). Асоциация за противодействие на икономически измами – София.
4. Association of Certified Fraud Examiners (2011). Fraud Examiners Manual, Association of Certified Fraud Examiners, Inc.
5. Hymes, L., J. Wells (2013). Insurance Fraud Casebook: Paying a Premium for Crime, Wiley.
6. Young, M. (2014). Financial Fraud Prevention and Detection: Governance and Effective Practices.
7. Zack, G. (2013). Financial Statement Fraud: Strategies for Detection and Investigation. Wiley.